

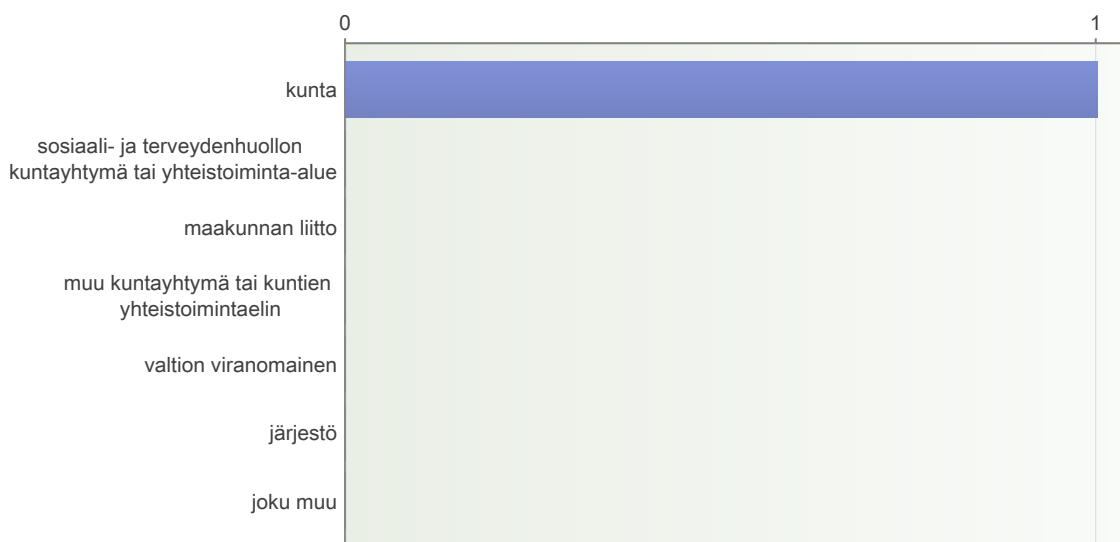
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Muhoksen kunta	Jukka Syvävirta	PI 39	31.10.2016	valtuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kysymykseen ei ole mahdollista antaa selkeää vastausta valmistelun tässä vaiheessa, koska valinnanvapauden liittyvillä yksityiskohdilla saattaa olla suuri vaikutus alueellisiin terveys- ja hyvinvointieroihin

Huomioon tulee erityisesti ottaa valmisteilla oleva luonnos valinnanvapaudesta.

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisessa ei tehdä vain sosiaali- ja terveyspalveluilla vaan laaja-alaisella terveydenedistämisen- / hyvinvointityöllä, missä kunnille jää edelleenkin merkittävä vastuu. Uudistuksessa kunnille ei kuitenkaan ole jäämässä riittäviä toimintaedellytyksiä tehdä kokonaisvaltaista terveydenedistämistyötä väestön terveyserojen ja kansansairauksien (esimerkkeinä kakkostyyppin diabetes ja masennus) vähentämiseksi muilla kuin terveydenhuollon keinoilla.

Esitys saattaa parantaa palvelusisältöjen alueellista yhdenvertaisuutta valtakunnassa. On kuitenkin realistista todeta, että koko Suomeen ei millään tavoin ole mahdollista rakentaa yksilötasolta tarkastellen täysin yhdenvertaista palveluiden saatavuutta. Valinnanvapauden käytön mahdollisuus tuskin tulee olemaan yhdenvertainen eri puolilla Suomea.

Tämän hetken tiedon mukaan lausunnolla oleva sote-ratkaisu, jossa sote-järjestämisvastuu siirretään maakunnille, on selkeästi viestitetty, että uudistus parantaisi alueiden välistä yhdenvertaisuutta, mutta väestöryhmien väliseen yhdenvertaisuuteen sillä ei liene vaikutusta, eikä tästä ole esitetty vaikutusarviointiakaan, että näin olisi.

Nyt esillä olevan tiedon perusteella valinnanvapausmalli voi toteutumistavasta riippuen jopa heikentää yhdenvertaisuutta. Tällä kohdin valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, että se ei voi johtaa väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapausmallin (puheissa ja lounoksissa) todetaan, että olisi olennaista hahmottaa, miten valinnanvapausjärjestelmä pystyy toteuttamaan tavoitteena olevan kustannusten kasvun jarruttamisen vuoden 2029 loppuun mennessä.

Esillä olevan tiedon perusteella (luonnos / ministereiden puheet) ei esitetä yksityiskohtaisesti eikä ole kuvattu suoran valinnan palvelujen tuottajille maksettavan rahoituksen määräytymisperusteita. Suoran valinnan palvelujen rahoitusmalliksi esitetään (luonnos) kapitaatorahoitusta ja ”tarvittaessa asiakkaan hyvinvointiriskiä perustuvaa kiinteää korvausta, jota täydennetään hoidon ja palvelun onnistuneisuuden perusteella maksettavilla kannustimilla ja heikkoihin tuloksiin liittyvillä sanktioilla.”

Esitetty kapitaatioperusteinen rahoitus voi teoriassa olla hyvä mutta kuinka se toimii käytännössä, se on täysin eria asia. Niin sanotun asiakaskohtaisen hyvinvointiriskin ja onnistumisen perusteella annettavien kannustimien määrittely on haasteellista. Ilman selkeää rahoitusmallin kuvausta on mahdotonta arvioida valinnanvapausmallin vaikutuksia kokonaiskustannuksiin sekä palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen. Kuten julkisuudessa useat eri asiantuntija tahto, että kuntien edunvalvojana toimiva Kuntaliitto, niin myös Muhoksen kunta, pitää valinnanvapauden laajentamisen riskeinä kustannusten nousua ja palvelujen yhteensovittamisen vaikeutumista.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Ei !

3 miljardin euron kustannussäästötavoite suhteessa laadittuun ennusteeseen on ongelmallinen, sillä ennuste perustuu pääasiassa olettamuksiin tulevasta kehityksestä ja maakuntauudistuksen taloudellisista reunaehdoista. Säästövaikutukset on tässä vaiheessa arvioitu saatavan puhtaasti organisaatiomuutosten sekä rahoitus- ja palvelujärjestelmän muutosten avulla.

Esitys ei anna riittäviä edellytyksiä kustannusten kasvun hillinnälle tai se ei ole realistinen

Esityksessä ei huomioida millään tavoin uudistuksen toteuttamiskustannuksia kuten henkilöstön palkkaharmonisointia, yhtenäisten tietojärjestelmien hankinta- ja ylläpito-kustannuksia, tms. muutuskustannuksia. ICT-muutoksen osalta resursseja tulee varata riittävästi ja rakentaa muutosohjelma. Vaarana on, että muutos kokonsa takia aiheuttaa häiriöitä ICT-markkinoille ja esimerkiksi hintatason karkaamisen suuren ky-synnän takia.

Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuuosuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. Jos maakuntien rahoituksen taso on oikeassa suhteessa palvelulupaukseen, kustannuskehityksen taittaminen on mahdollista.

Herää kysymys, ovatko kaikki säästötavoitteet tulossa vain laista ja lakipykälästä. Eikö palvelulupauksen tulisi olla säästötavoitteessa tällöin myös skaalautuva.

Kunnille on olemassa oma kuntatalousohjelma, jonka kautta säästöjä on #etsitty”. Lakiluonnoksessa ei mainita,

että maakunnalla olisi oma maakuntatalousohjelma, vaan se olisi valtion ohjauksessa olevaa julkista taloutta.

Rahoitusperiaate korostuu miltei täysin valtion rahoitusvastuulla olevissa maakunnissa. Rahoitusperiaatetta ei ole kuntatalousohjelmassakaan arvioitu riittävän yksityiskohtaisesti.

Tavoiteltu laaja-alainen palveluiden integraatio saatetaan käytännössä menettää maakunnan omankin toiminnan jakautuessa maakunnan palvelulaitokseen ja sen omistamiin yhtiöihin. Integraatio muodostuu yhä haasteellisemmaksi kun toimijoina ovat tasavertaisesti yksityinen ja kolmas sektori. Integraation keskeinen edellytys on asiakas- ja potilastietojen hyödyntäminen moniammatillisesti ja tietoturvallisesti yhteisenä kokonaisuutena. Järjestämislaissa kuvattu rekisterinpitäjyyden määrittely ei täysin tue integraation vaimistamista. Kustannussäästöt edellyttävät standardointi-työtä ja rajapintojen määrittelyä.

Miten on huolehdittu se, että kunnille ei jää riittäviä toimintaedellytyksiä tehdä kokonaisvaltaista terveydenedistämistyötä väestön terveyserojen ja kansansairauksien (esimerkkeinä kakkostyyppin diabetes ja masennus) vähentämiseksi muilla kuin terveydenhuollon keinoilla.

Nordic HealthCare Group on laatinut ministeriön pyynnöstä selvityksen kustannustenkasvun hillitsemiseksi 3 miljardilla eurolla sosiaali- ja terveyspalveluissa vuoden 2029 mennessä. Säästöt jos kyseistä ohjelmaa noudatetaan ajoituisi kuitenkin hyvin vahvasti jo vuodelle 2021-2023.

Esimerkiksi vanhus- palveluiden potentiaaliksi tunnustetaan noin yksi (1) mrd. euroa kohdentuen seuraavasti: Ympäri vuorokautisen hoivan vähentäminen lisäämällä "kotihovaa" 500 miljoonaa euroa (nettovaikutus), kotihoidon tuottavuuden kasvattaminen 394 m€ ja terveyskeskuksen akuuttivuodeosastohoito 42 miljoonaa euroa. Tässä todetut ja muu raportissa esitetty kohdentaminen ovat pääosin sellaisia, että ne voidaan toteuttaa myös nykyisellä kuntapohjaisella toimintamallilla. Onko täten ymmärrettävissä, että maakuntaudistus ei siis esitetyiltä osin ole kustannussäästöjen varsinainen lähde.

Esitetyissä lakiluonnoksissa palveluverkon karsiminen tulee olemaan kustannussäästöjen saamiseksi keskeisessä roolissa. Tämä keinovalikoima on lähipalveluiden näkökannalta ongelmallinen ja jopa liian voimakkaasti toteutettuna tulee vaikuttamaan kunnan toimintaan.

Esitetyssä lakiluonnoksessa taloudellisesti katsottuna, laki mahdollistaa maakunnille toiminnan käynnistämisen huomattavasti kevyemmällä taserakenteella kuin millä kunnat ovat toimineet tähän saakka. Normaali käytäntöhän on ollut, että toiminnan vastaanottaja jatkaa toimintaa siitä, mihin luovuttajat ovat sen jättäneet. Taserakenteiden optimointi viittaa siihen, että lainsäätäjä ei itsekään usko uuden hallintomallin tuovan mitään taloudellisia hyötyjä.

Uuden tulevaisuuden kunnan laskelmat, ovat olleet täysin laskelmien laskielmia, joissa ei ole huomioitu yksityiskohtaisesti kuntataloutta. Kattavat laskelmat uuden tulevaisuuden kunnan talouden kestävydestä puuttuvat uudistuksesta kokonaisuudessaan. Kokonaisuudessa laskennallisesti uusien kuntien vuosikate ei muuttuisi mutta useiden kuntien talous tulee kärsimään heikentyneestä toiminnan ja investointien rahavirrasta ja kasvavasta velkaantuneisuudesta suhteessa heikentyään taseeseen.

On selvästi nähtävissä jo yleisesti kuntapäätäjien katsontakantankin, että uudistuksen rakennejärjestelyt aiheuttavat kunnille merkittäviä kustannuspaineita siirtymävaiheessa ja kuntien investointimahdollisuuksien heikkeneminen vaikuttaa kielteisesti kokonaistalouden kehitykseen kunnissa yleisesti ottaen.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Ei!

Lakiesityksessä on sekä demokratian toteutumista lisääviä piirteitä että demokratian toteutumista heikentäviä piirteitä. Lakiesitys mahdollistaa demokratian toteuttamisen, koska maakunnilla olisi suorilla vaaleilla valitut valtuustot. Konsernirakenteen monimutkaisuus saattaa kuitenkin rajoittaa sekä asukkaiden että toimielinten vaikuttamismahdollisuuksia käytännössä, koska päätöksentekoeleimillä ei ole suoraa toiminnallista valtaa palveluiden tuottamisesta vastaavassa palvelulaitoksessa ja sen tytäryhtiössä.

Perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetystä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta säädetään lailla. Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö kuitenkin rajoittaa itsehallintoa merkittävästi. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on, että maakunnilla ei tulisi olemaan verotusoikeutta, vaan maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen.

Maakunnat olisivat keskimäärin huomattavasti kuntia suurempia sekä kooltaan että ta- loudeltaan. Tästä huolimatta maakuntien itsehallinto tulee olemaan selvästi kunnallista itsehallintoa heikompa. Maakuntien päätösvaltan kapeus suhteessa suorilla vaaleilla valittuun valtuustoon muodostaa jo lähtökohtaisesti legitimeettiongelman demokratian näkökulmasta. Vaaleilla valitut päättäjät tulevat olemaan vahvassa valtion (ministeriöiden) ohjauksessa.

Itsehallinnolliset organisaatiot ovat hallinnollisessa ajattelussa tähän asti edustaneet päätösvaltan hajauttamista. Valtionohjauksen tulisikin keskittyä poliittisesti strategisiin kysymyksiin, ja palveluita koskevat operatiiviset, ammatillista ja alueellista asiantunte- musta edellyttävät asiat tulisi jättää maakuntien päätösvaltaan. Valtionohjaus on hidasta ja byrokraattista, mikä huonosti sopii valinnanvapauden tuoman markkinaohjauksen ja omistajaohjauksen lisääntymiseen.

Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta keskeisiä ongelmakohtia esityksessä ovat siis seuraavat:

verotusoikeuden puuttuminen

oikeus päättää palveluiden tuotantotavasta erittäin rajoitettu

oikeus päättää sisäisestä hallinnostaan rajoitettu

oikeus sopia rajoitettu

erityisesti järjestämislakiin sisältyvät valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakunnan operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa

investointien ohjaus

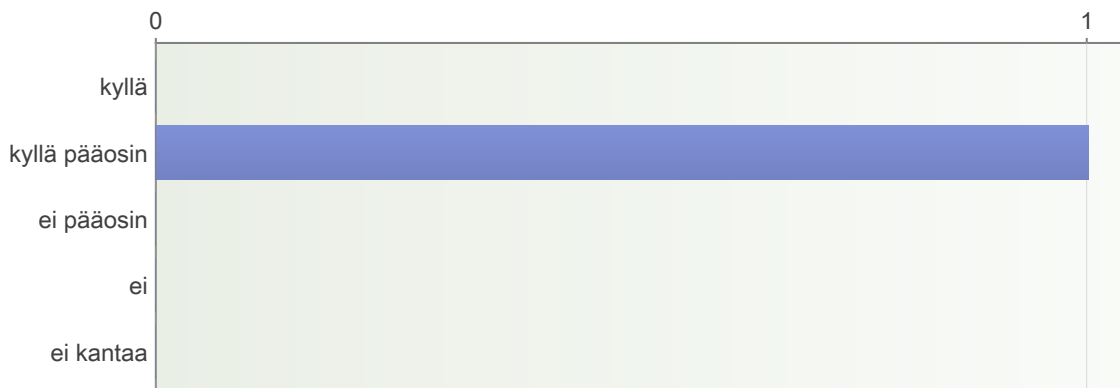
maakuntalain erittäin tiukat maakunnan alijäämän kattamisvelvollisuudet yhdistettynä ahtaaseen julkisen talouden rahoituskehyykseen (maakuntien rahoituslakiin kirjattu 3 miljardin euron säästövelvoite) ja maakuntien arviointimenettelyn käynnistäviin kriteereihin.

Asukkaiden osallistumisoikeuksia koskeva sääntely maakunnissa vastaa kuntalain sään- telyä.

Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus maakuntalaiksi antaa osallistumisoikeuksiin toimivat puitteet.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Esitys luo nykyisellään liian tiukan säätelyn maakunnille, mutta tietyin muutoksin maakuntalailla voitaisiin kuitenkin luoda hyvät edellytykset maakuntien toiminnan järjestämiselle. Maakunnat ovat toimintaympäristöltään, julkiselta ja yksityiseltä palvelurakenteeltaan sekä muilta olosuhteiltaan hyvin erilaisia. Olosuhteiden erilaisuus tulee ottaa huomioon ja mahdollistaa joustavat yhteistoimintamuodot palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä. Erityisesti kunnille, jotka kuuluvat suurten kaupunkiseutujen naapureihin, on tärkeää varmistaa, että neuvottelut maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimusten sekä kasvusopimusten sisällöstä käydään jatkossakin suoraan asianomaisten ministeriöiden kanssa ja mahdollisuudet niiden solmimiseen turvataan. Kuntien ja maakuntien yhteistyölle ei tule luoda lainsäädännöllisiä esteitä. Kunnan ja maakunnan jäykkä toimivaltaraja uhkaa aiheuttaa päällekkäisyyksiä ja palveluaukkoja. Paikallisesti ja alueellisesti erilaiset ratkaisut tulee mahdollistaa lainsäädännöllä. Sekä toiminnallisesti että kansantaloudellisesti on tärkeää mahdollistaa sopimusjärjestelyt kuntien ja maakuntien kesken. Yhteistyöjärjestelyistä, tuotannosta ja järjestämisvastuun siirrosta on oltava mahdollisuus sopia ottaen huomioon kuntien ja maakuntien toimintaympäristöjen erilaisuus. Maakuntalakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista. Kunnilla tulee olla mahdollisuus sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden tuottamiseen omistamissaan yhtiöissä.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnille esitetyn 25 tehtäväalan muodostama kokonaisuus on perusteltu. Aluekehittämisen lainsäädäntöä on valmisteltu osana kasvupalveluita koskevaa järjestämislakia. Sisältölakia ei ole vielä valmisteltu eikä aluekehittämis toiminnan tarkka tehtäväkenttä ole tiedossa. Aluekehittämisviranomaisen tehtävät ovat monimuotoisia ja ne edellyttävät selkeiden tavoitteiden asettamista ja toimenpiteitä niiden saavuttamiseksi. Olosuhteiden poiketessa voimakkaasti maan eri osissa lainsäädännön tulisi antaa joustoa alueellisesti eriytyneisiin ratkaisuihin esimerkiksi suurilla kaupunkiseuduilla ja harvaan asutuilla alueilla. Suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen suhteellinen merkitys on kasvanut tasaisesti 2000-luvun aikana, ja tulee kasvamaan edelleen kaupungistumisen ja sitä tukevan talouden rakennemuutoksen seurauksena olemassa olevan tutkimusaineiston perusteella. Valitettavasti on huomioitava, että suuret kaupungit ja kaupunkiseudut edustavat vähintään kahta kolmasosaa omien alueidensa volyymeistä 2020-luvulla, tällä on vaikutusta maakunnan toimintaan, että kaupunkiseutujen ympärillä oleviin pieniin kuntiin. Esitettyssä laajuudessa toteutettuna uudistus luo suurten kaupunkiseutujen ja ennen kaikkea sitä ympäröiville kunnille ja niiden kehitykselle huomattavasti enemmän uhkakuvia kuin mahdollisuuksia puhumattakaan pienistä kunnista haja-asutusalueilla. On huomioitavaa, että yksi ja yhtenäinen malli ei ole toimiva koko maassa, vaan ratkaisun sisällä tarvitaan joustavuutta, toimivaa työnjakoa ja liikkumavaraa erilaisille hallintoratkaisuille. Laajat toimivallan siirrot maakunnille vievät pohjan suurten kaupunkiseutujen ja kasvukäytävien omiin vahvuuksiin perustuvalla kilpailukyvyyn parantamiselta ja elinvoiman kehittämiseltä, joka heijastuu pienempiin kuntiin reuna-alueilla. Jos suurten kaupunkiseutujen erityisasema, rooli ja kaupunkispesifit erityispiirteet tullaan ottamaan huomioon maakuntien muodostamiseen liittyvässä valmistelussa nykyistä selvästi paremmin, tulee tällöin myös reuna-alueilla olevien kuntien kehitys huomioida. Jatkovalmistelussa on syytä kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että erityislainsäädännössä määritellään maakunnalle siirrettävät tehtävät siten, että ne eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia kuntien tehtävien kanssa. Toimivaltarajojen tulee olla selkeitä. Eri asia on, että tehtävien järjestämisestä, tuotannosta ja yhteistyöstä tulee voida sopia kuntien ja maakuntien kesken. Kaupunkiseutujen elinvoimaroolin kannalta on olennaista, että kaupungit ja kaupunkiseudut vastaavat itse muun muassa elinkeinojen edistämiseen ja työllisyyteen, toisen asteen koulutukseen, maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen (ml. joukkoliikenne) liittyvistä tehtävistä. Lisäksi keskeisten kasvukeskusten rooli innovaatiopolitiikan toteuttajina ja osaamis pohjaisten uusien ratkaisujen kehitysympäristönä tulee turvata.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

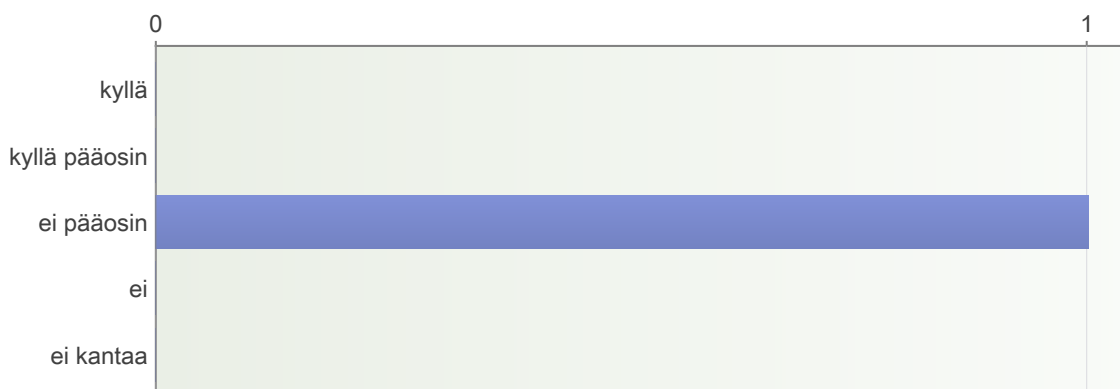

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntalain 5 luku takaa riittävät edellytykset asukkaiden osallistumiselle. Maakuntalakiluonnos vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen toimivat puitteet.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

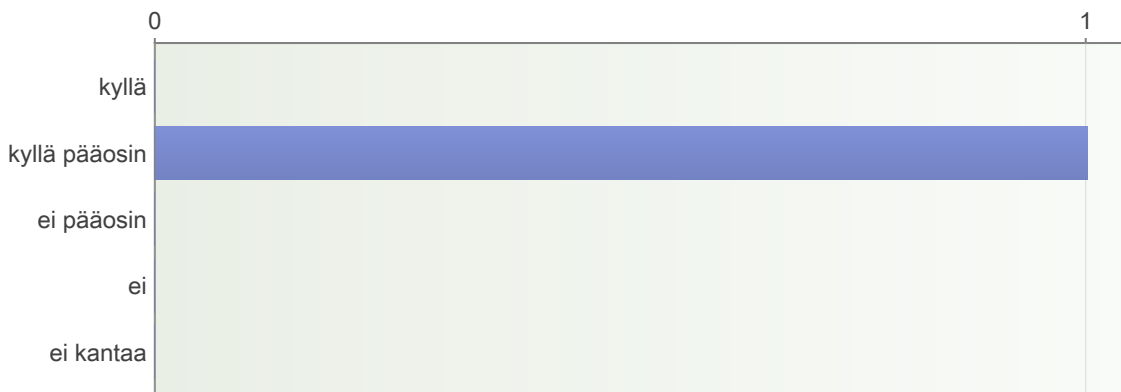
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakunnan palvelulaitokseen sisältyy ongelmia. Tämä vaikeuttaa johtamista ja saattaa muodostua liian vahvaksi toimijaksi maakuntakonsernissa. Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännöksiä maakunnan palvelulaitoksesta tulee tarkastella uudelleen. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulisi olla suuremmat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategisiin linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Demokratian

toteutuminen jää ehdotetussa mallissa välilliseksi. Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveyden huollon järjestämiseen. Palvelulaitosta koskevien ehdotusten taustalla on tarve tehdä palvelutuotannon talous ja kustannusrakenne läpinäkyväksi. Sama tavoite voidaan saavuttaa edellyttämällä palvelutuotannon talouden eriyttämistä ja kustannusten läpinäkyvyyttä siten, että niitä voidaan vertailla muiden palvelutuottajien kustannusrakenteisiin.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Esitetty rahoitusmalli on hyväksyttävissä vuoteen 2023 kestävä siirtymäajan puitteissa.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen järjestämien tulee olla maakuntien päätettävissä. Lainsäädännöllä ja lakiin perustuvilla standardeilla luodaan kriteerit yhtenäiselle palveluarkkitehtuurille ja tietotuotannolle, mutta tukipalveluiden organisoiminen tulee perustua maakuntien päätöksille.

Luonnoksesta puuttuvat kokonaan arviot uusien palvelukeskusten perustamiseen, investointeihin, järjestelmiin sekä henkilöstö- ja muihin menoihin liittyvistä kustannuksista. Luonnoksesta puuttuvat myös yhtiöiden liiketoimintasuunnitelmat ja ennakoitavat kassavirat sekä selvitykset niiden markkinaikutuksista. Palvelukeskuksia ollaan perustamassa ilman minkäänlaisia selvityksiä niiden kustannuksista tai tosiasiallisista hyödyistä.

Palvelukeskuksia koskevat säännökset rajoittavat maakunnan oikeutta päättää tukipalveluiden tuotantotavasta. Lakiluonnosten mukainen järjestely veisi tukipalveluita koskevan päätöksenteon kauas niiden käyttäjistä. Maakunnilla olisi yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, mutta rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa niiden sisältöön. Epäselväksi jää myös maakuntien omistajaohjauksen rooli ja suhde valtionohjaukseen. Valtion asema päätöksenteossa turvattaisiin yhtiöjärjestysmääräyksien. Samoin epäselväksi jää yhtiöiden hallitusten yhtiöjohtajien asema.

Tiedonhallinnan ja tietohallinnon valtakunnallisen ohjauksen tulee keskittyä ohjaamaan kansallisesti palveluiden laadun, vaikuttavuuden ja tasa-arvon parantamista. Tämä voi tarkoittaa käytännössä esimerkiksi valtakunnallisia palveluiden määrittelyitä sekä niihin pohjautuvaa raportointia ja tietojen analysointia. Kansallisesti pitää käynnistää standardointityö, joka tähtää tietojen täydellisen integroitavuuden toteuttamiseen ja tuottaa esimerkiksi konkreettisia tietojärjestelmien rajapintamäärittelyksiä.

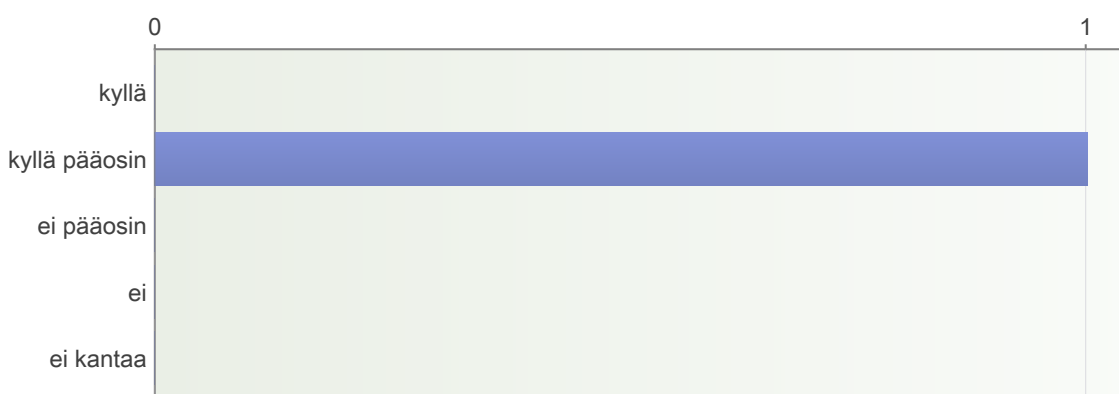
Kehittämisen kontrollointi valtakunnallisella hyväksyntämenettelyllä tai keskusohjattu tukipalveluiden kehittäminen jähmettää maakunnallista toimintaa. Sen sijaan maakunnille pitää jättää liikkumavaraa toiminnan tarpeiden toteuttamiseen ICT:n keinoin. Lakiin ei tule kirjata ICT-palvelukeskuksen tehtäviä vaan ne tulisi määritellä myöhemmin konkreettisesti muutosprojektin yhteydessä ja jättää myös mahdollisuus tehtäviä tarpeen mukaan uudistaa.

Toimitila- ja kiinteistöhallinnon tehtävien osalta lähtökohtana tulisi olla, että maakunnat päättäisivät palvelujensa tuotantorakenteesta sekä sen edellyttämästä toimitilatarpeesta. Maakunnilla tulisi olla oikeus organisoida asiat itsenäisesti ja tarvittaessa yhteistyössä alueen kuntien ja muiden jo olemassa olevien toimijoiden kanssa. Yhden valtakunnallisen yhtiön si- jaan tulisi muodostaa useampia maakuntien ohjauksessa olevia alueellisia toimitilayhtiöitä. Tämä mahdollistaisi yhtiöiden toimivan ohjauksen alueellisten toiminnallisten tarpeiden mukaisesti.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden keskittämiselle asetetut tavoitteet voidaan parhaiten saavuttaa usean tukipalveluyksikön mallilla. Talous- ja henkilöstöhallinnossa toimii jo lähtötilanteessa lukuisia julkisomisteisia ja yksityisen sektorin tuottajaorganisaatioita ja markkinoilla on tervettä kilpailua.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Vaikka pykälällä on tarkoitus turvata palveluiden läheisyyttä, se mahdollistaa myös palveluiden keskittämisen väliin kriteereihin perustuen. Tietyn asteinen palveluiden keskittäminen on tarpeen ja välttämätöntäkin kokonaiskustannustan hillitsemisen ja riittävien henkilöstöressurssien turvaamisen näkökulmasta. Koska uudistus tulee aiheuttamaan miljardien eurojen muutuskustannukset, joita ei ole ennakkoarvioissa huomioitu, muodostaa tämä yhdessä kustannusten hillin- nän tavoitteen kanssa uhkakuvan palveluverkon

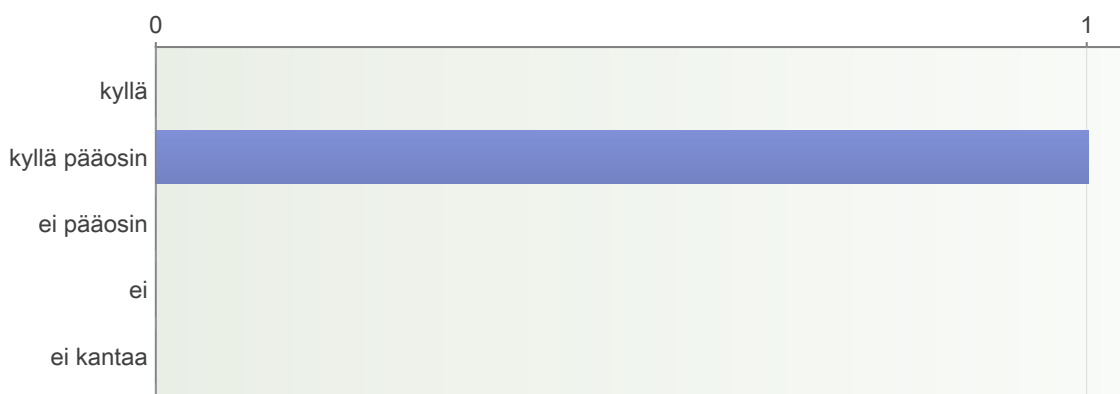
merkittävälle karsimisille, mikä vai- kuttaisi suuresti kansalaisten lähipalveluiden saatavuuteen.

Palvelumarkkinat kehittyvät sinne, missä on mahdollisuus tehdä tuloksellista liiketoi- mintaa. Hyvin toimiva valinnanvapausmalli ja yksityisen / kolmannen sektorin tasa- vertainen rooli tuottajina voi tietyillä alueilla kompensoida julkisesti omistetun pal- veluverkon karsintaa.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa.

Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

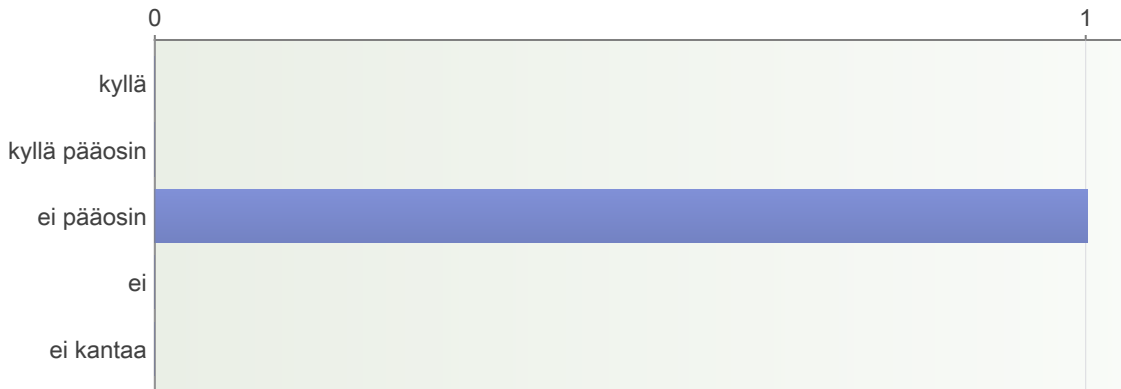

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Yhteistyöaluesopimuksen sitovuus on perusteltua, mutta valtion päätösvalta yhteistyöalueita koskevissa asioissa tulisi poistaa lakiesityksestä. Peruspalveluissa maakuntayhteistyötä ei todennäköisesti juurikaan tarvita, sillä maa- kunta on jo tältä näkökulmalta laaja kokonaisuus. Kun haetaan erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalveluiden erityispalveluiden tuottamisen kokonaisintegraatiota ja taloudelli- suutta, on yhteistyö välttämätön osaamisen varmistamiseksi sekä kilpavarustelun estä- miseksi. Sopimus on riittävä sitoumus ohjaamaan toimintaa, tiukempi normiohjaus taa- sen jäykistäisi yhteistyötä ja kehittämistä. Järjestämissuunnitelma sekä järjestämispää- tös puitteistavat yhteistoiminnan. Maakuntien itsehallinnon kannalta on ongelmallista, jos valtiolla on toimivalta päättää maakuntien yhteistyösopimuksesta lakuluonnoksen 18§:n mukaisesti.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

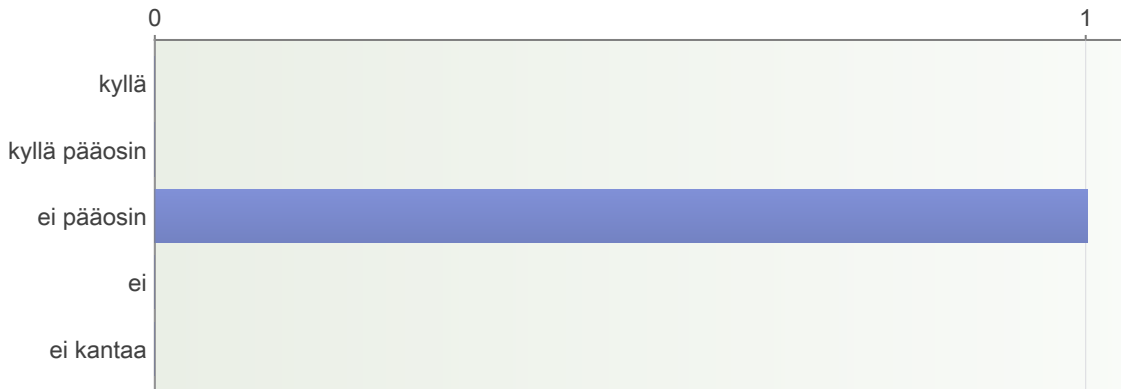

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yhtiöittämisvelvoite ja toistaiseksi epäselvä laaja valinnanvapaus asettavat erittäin suuria vaikeuksia integraation toteutumiselle. Valinnanvapaus sinällään on asiakaslähtöinen ratkaisu. Palvelujen integraatio on kuitenkin haasteellista toteuttaa esityksen mukaisilla ratkaisuilla kun siihen liittyy valinnanvapauden lisäksi monituotajamalli ja yhtiöittämisvelvoite. Maakunnalta edellytetään sellaista järjestämisosaaamista, josta ei ole missään aiempaa kokemusta. Palveluiden ohjaus muuttuu ehdotetussa järjestelmässä olennaisesti verrattuna nykyiseen. Valtion ohjaus suhteessa maakuntiin olisi tiukkaa hallinnollista ohjausta. Maakuntien toteuttamassa palveluiden tuotantoa koskevassa ohjauksessa siirrytään perinteisestä hallinnollisesta ohjauksesta omistajaohjaukseen, sopimusohjaukseen ja markkinaohjaukseen. Integraation toteuttaminen tällaisessa kokonaisuudessa on vaikeaa. Maakunnat määrittelevät palvelukokonaisuudet ja -palveluketjut. Integraation toteuttamisen kannalta todennäköisesti helpompaa olisi, mikäli toimijat, myös yksityiset, olisivat suuria monialaisia sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottajakonserneja. Tällaista ohjausta ei kuitenkaan saa tapahtua. Palvelukokonaisuudet ja -ketjut on määriteltävä siten, että myös pienet yritykset ja kolmannen sektorin toimijat voivat osallistua tuotantoon. Ehdoton edellytys palveluiden integraation toteuttamiselle on, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja pystytään tietoturvallisesti hyödyntämään moniammatillisesti yhtenä kokonaisuutena arkaluonteisten henkilötietojen salassapitoa ja asiakkaan tiedollista itsemääräämisoikeutta kunnioittaen. Tämä edellyttää nykyisten sosiaali- ja terveydenhuollon henkilörekisterien yhdistämistä siten, että yhteiseen rekisteriin kulluvien tietojen käsittelyoikeus mahdollistetaan työtehtävien mukaisesti. Järjestämislain 62 §:ssä kuvattu rekisterinpitäjyyden määrittely ei täysimääräisesti tue integraation varmistamista yhteistyöalueella tai kansallisesti keskitettävien erityispalveluiden ja maakuntakohtaisten peruspalveluiden välillä. Tältä osin ehdotetaan vaihtoehtona arvioitavan maakuntien yhteistyöaluetasoisien tai kansallisen yhteisrekisterin mallia, joka tukisi paremmin maakuntarajat ylittäviä palvelutuotannon yhteistyömahdollisuuksia.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valtion suora päätösvalta maakuntien itsehallintoa koskevissa asioissa ei ole perusteltua. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 19 § tulisi poistaa. Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulee perustua voimassa olevaan lainsäädäntöön, ei valtioneuvoston eikä ministeriöiden hallinnollisiin päätöksiin. Lisäksi ohjauksen tulee kohdistua ainoastaan strategiaan tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valtakunnalliset ja tarvittaessa erikseen kullekin maakunnalle asetettavat sosiaali- ja terveydenhuollon strategiset tavoitteet sekä ministeriön ja maakuntien neuvottelumenettely ovat riittäviä ohjausvälineitä. Valtiolla ei tule olla interventio-oikeutta maakuntien operatiiviseen toimintaan. Lakiehdotuksessa esitetyn erittäin vahvan valtion ohjauksen vaikutusta kustannusten kasvun hillintätavoitteen saavuttamiseen on vaikea arvioida. Kansainvälinen vertailu on osoittanut, että paikallinen ja alueellinen itsehallinto on tuottanut laadukkaita sote-palveluja kohtuullisin kustannuksin ja hyvälaatuisina. Mikäli valtion ohjaus toteutettaisiin esitetyllä tavalla, valtion olisi merkittävästi lisättävä ohjaustehtäviin suunnattavia resursseja ja osaamista. Tämä yhdistettynä vuosittain toistettavaan investointilupamenettelyyn tuottaisi raskaan ja kankean toimintamallin ja lisäisi hallinnon kustannuksia. Yksityiskohtainen kansallinen ohjaus heikentää myös uusien innovaatioiden syntymistä.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

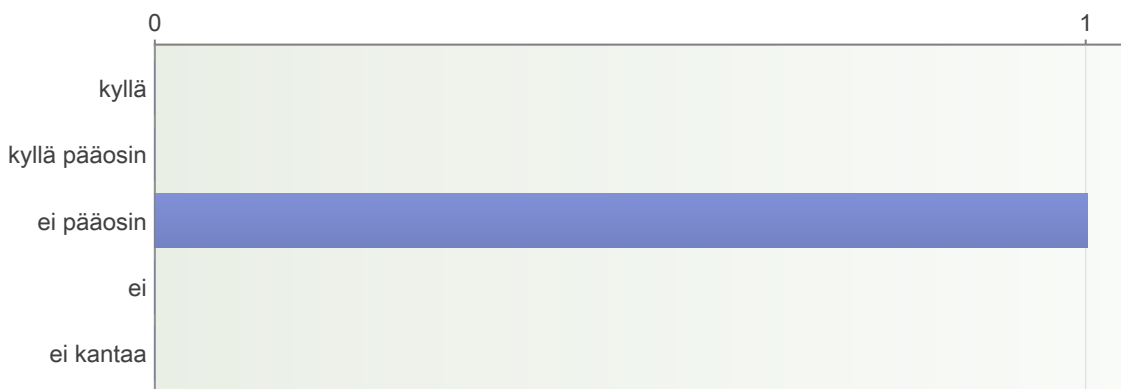

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Järjestämisen ja tuottamisen –tilaaja-tuottajamallin - erottaminen ei ole perusteltua uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta, sillä se ei tuota tarvittavia kustannussäästöjä. Uudistuksen tavoitteena on lisätä valinnanvapautta ja palvelumarkkinoiden kehittymistä niin, että julkinen, yksityinen ja kolmas sektori ovat tasavertaisessa asemassa. Tämän tavoitteen toteuttaminen edellyttää järjestäjän ja tuottajan eriyttämistä toisistaan. Arviointi kunnissa kokeiltuihin tilaaja - tuottajamalleihin on virheellinen, koska tilaaja-tuottajamallia ei ole testattu aidossa markkinatilanteessa. On kokonaan eri asia, onko lainsäätäjä arvioinut riittävällä tavalla markkinaehtoistamisen kokonaisvaikutuksia koko julkiselle hallinnolle.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntakonsernin johtaminen ja integraatio muuttuvat haasteellisiksi yhtiöittämisvelvoitteen myötä. Yhtiöittämisvelvoite vaikeuttaa johtamista ja palveluketjun integraatiota. Lisäksi se luo ongelmia julkisen vallankäytön näkökulmasta. Jos nyt suunnitteilla oleva malli toteutuu, muuta vaihtoehtoa ei oikeastaan edes ole. Muuten tilanne pysyy nykyisellään eli maakunnan oma tuotanto on paremmassa asemassa. Näin ei välttämättä saavuteta talouden ja toiminnan näkökulmasta parasta mahdollista ratkaisua.

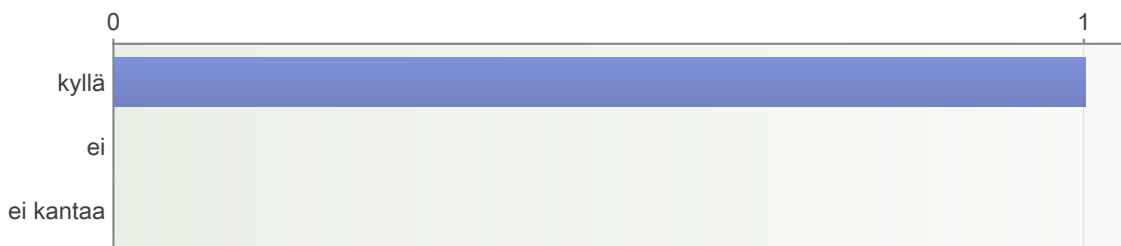
18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Toimintojen kokonaisvalvonta selkiytyy ja kevenee nykyiseen verrattuna, kun nyt myös tuottajana toimiva kunta valvoo alueensa yksityistä toimintaa. Tulisi pohtia, onko kunnilla jatkossa mahdollisuus toimia myös palvelujen tuottajana.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

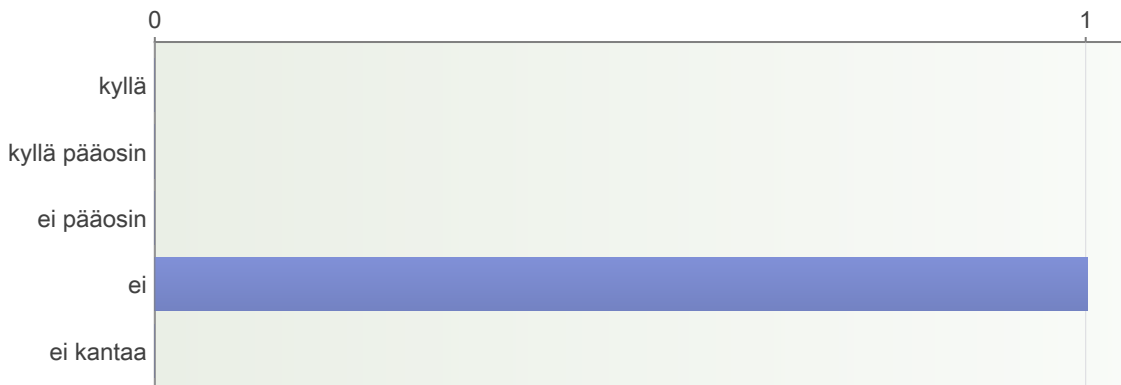
- Muhos kuuluu selkeästi Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

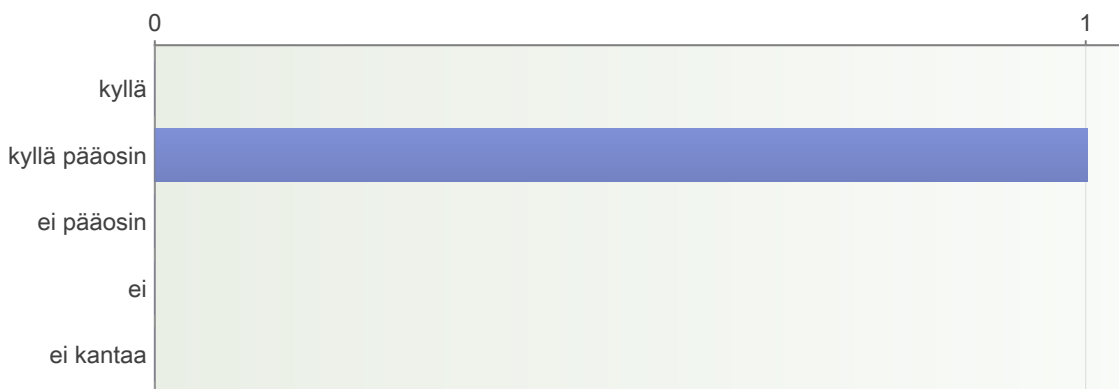

Avoimet vastaukset: ei

- Väliaikaisen valmistelutoimielimen roolia on selkiytettävä. Ei kannata synnyttää poliittista tyhjiötä väliajaksi. Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä, täysimääräinen rahoitus. Kunnille selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset on korvattava täysimääräisesti. Esitetyssä ratkaisussa on erityisenä ongelmana se, että luovuttajat ovat valmistelemissa vastaanottajan puolesta toiminnan käynnistymistä. Tämä saattaa johtaa erilaisiin intressiristiriitoihin tai valmistelutoimielimeen kuuluvien henkilöiden henkilökohtaisiin uratavoitteisiin, jotka eivät ole itse valmistelulle eduksi. Ongelmana on myös se, että voimaannpanolaissa puhutaan valmistelutoimielimestä. Tämän kaltaisen uudistuksen toteuttaminen ja siihen valmistautuminen edellyttää kuitenkin erittäin laajaa johtamis- ja projektiosaamista. Valmisteluprojektia on johdettava, eikä ole uskottavaa tai riittävää, että toiminta on tehokasta kuulumalla valmistelutoimielimeen. Jo nyt valtakunnallisesti hankkeeseen on sitoutettu tuhansien ihmisten työpanosta. Lähes kaikki ovat luovuttajien puolelta. Johonkin on unohtunut toiminnan tavoitteet, tehokkuus ja roolitus. Valtion tulisi siis nimetä kuhunkin maakuntaan projektinjohto-organisaatio, määräaika- salla työsuhteilla valtioon (valtion budjettivaroin) siihen saakka kunnes maakunnat ovat organisoituneet. Tämän lisäksi olisi vielä ratkaistava poliittisen johtamisen rakenne myös väliaikaishallinnossa. On nimittäin kyseenalaista, voidaanko perusteluissa mainitulla tavalla katsoa, että väliaikaisen toimielimen tehtäviin ei kuulu poliittista harkintaa.

22. 20. Voimaannpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

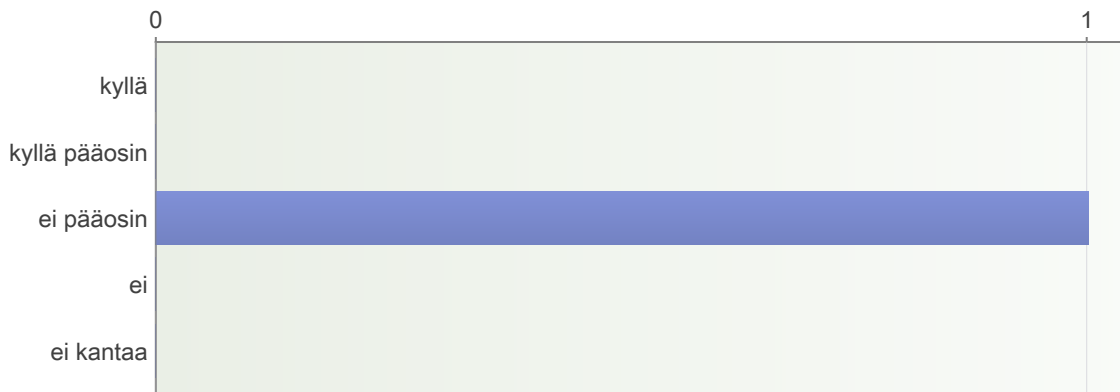
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Henkilöstön näkökulmasta säädös on perusteltu ja tarkoituksenmukainen. Valittu mekanismi, liikkeen luovutus, on kannatettava, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy ko. yksiköistä maakunnille ja yksiköt lakkaavat toimimasta. Siirto kunta- ja valtiosektorilta maakuntiin tulee tehdä yhteneväisin perustein. Tukipalveluhenkilöstön osalta menettely maakunnan kannalta on selkeä. Lakiesityksen vaikutuksissa ei arvioida sitä, millaisia taloudellisia vaikutuksia uudistuksella on luovuttajaosapuolten tukipalvelukustannuksiin. Käytännön elämässä usein käy niin, että toiminnan supistuessa organisaatio ei saa kaikkia

kustannustekijöitään pienennettyä samassa suhteessa volyymin supistumiseen.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kiinteistöjen osalta omaisuusjärjestelyn täytyy tapahtua tasapuolisesti. Esityksen mukaiset omaisuusjärjestelyt aiheuttaisivat tarpeetonta ja kohtuutonta taloudellista rasitusta kunnille.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Omaisuusjärjestelyyn tulee saada aikaan ratkaisu, joka ei rasita kuntien taloutta tai aseta niitä eriarvoiseen asemaan. Kuntien on kyettävä jatkamaan tehtäviään vuoden 2019 jälkeenkin eivätkä maakuntaudistuksen omaisuusjärjestelyt saa vaarantaa näiden tehtävien hoitamista taloudellisesti.

Ratkaisuehdotus on perustuslain 121 §:n vastainen. Kunnan omaisuuden suoja koskee kuntia ja kuntayhtymiä.

Omaisuusjärjestelyt tulee toteuttaa siten, että kunnat saavat oikeudenmukaisen korvauksen maakunnille siirtyvästä kuntayhtymien omaisuudesta ja kuntien itsensä omistamasta SOTE-irtaimistosta ja näiden lisäksi kuntien SOTE -rakennusten on siirryttävä kokonaisuudessaan maakunnalle oikeudenmukaisella korvauksella, kuitenkin niin, että rakennusten maapohjien tulee jäädä kunnille. Kunnat laativat maakuntien kanssa pitkäaikaiset vuokrasopimukset maapohjista.

Valtion puolelta esitettyä vastikkeetonta kuntayhtymien omaisuuden ja kuntien irtaimen omaisuuden yleisseuraantoa maakunnille sekä kuntien rakennusten jäämistä kuntien taseeseen on perusteltu useimmin siten, että:

a) omaisuus on jo veronmaksajien kertaalleen maksamaa, ja

b) maakunta ei voi lähteä "takamatkalta" lakiehdotuksen mukaiseen toimintaan, koska se ei silloin menestyisi taloudellisesti.

Kumpikaan väite ei ole riittävä, eikä edes kestävä perustuslain 121 §:n kannalta. Lisäksi perusteet ovat muutoinkin virheellisiä.

Mikäli omaisuus siirtyy tasearvoin tai myös käyvin arvoin kunnilta ja tai kuntayhtymiltä maakunnalle, eivät veronmaksajien yhteisesti omistamien julkisten organisaatioiden taseet miksiäkään muutu. Toisen velka on toiselle tuloa ja varallisuutta.

Eri kunnat ja niiden jäsenet eivät suinkaan ole keskenään rahoittaneet SOTE - omaisuutta samalla tavoin. Esimerkiksi korotukset sairaanhoitopiirin peruspääomaan. Perussopimuksen mukaan peruspääoman korotukselle on luvattu vähintään tietty vuotuinen korko. Tällöin, jos muut kunnat eivät ole tähän rahoitukseen osallistuneet eli kuntien suhteelliset peruspääomaosuudet vaihtelevat kuntayhtymittäin. Lakiesitys tarkoittaisi tällöin sitä, että kunta tuli lahjoittaneeksi peruspääoman korotuksen verran euroja maakunnalle. Tämä ei ole ollut valtuustojen tarkoitus.

Kunnat eivät ole hankkimastaan SOTE -omaisuudesta velattomia. Muhoksen kunta on pelkästään vuosina 2014 - 2017 investoinut irtaimen omaisuuteen lähes 0,5 miljoonaan euroa, jotka se joutuisi alaskirjaamaan 31.12.2018.

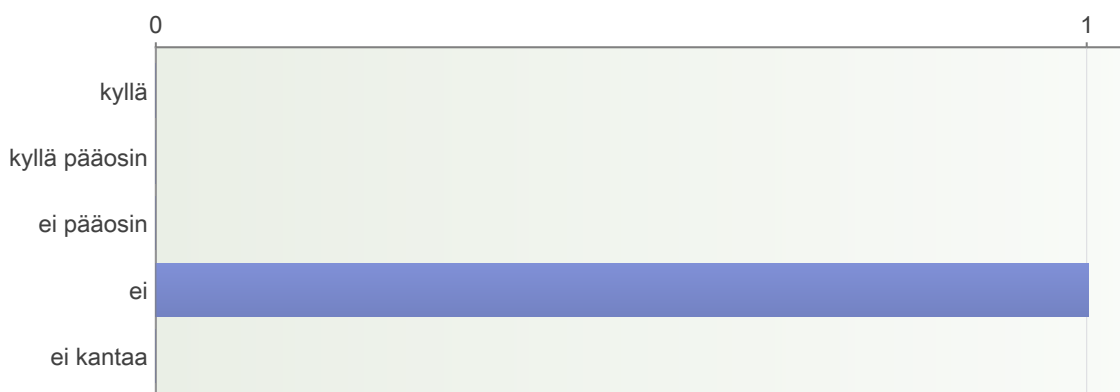
Mitä oikeasti ministeriön edustajat tarjoittavat "takamatkalta". Kyseinen ilmaisu takamatkalta perustelu on kokonaisuus ottaen käsittämätön. Lainsäätäjät optimoi kuntien kustannuksella maakuntien taseet, eikä edes itse usko uudistukseen niin, että olisi valmis jatkamaan toimintaa muutosvaiheessa 1.1.2019 luovuttajien kustannusrakenteilla. Omaisuuden järjestelyllä maakunnat saavuttavat näennäissäästöjä.

Ehdotuksen mukaan kunnille jäisi kuntien omistamat SOTE -rakennukset, joita maakunta olisi velvollinen vuokraamaan vähintään 3 vuoden siirtymäajaksi. Tältä osin todetaan, että kunnille ei saa jäädä mitään eikä minkäänlaista taloudellista riskiä siirtyvästä toiminnasta.

Omaisuusjärjestely esityksen mukaisesti toteutuessaan tarkoittaa myös kuntien omavaraisuusasteen selkeää heikentymistä. Tällä yhdessä verokaton kanssa on negatiivinen vaikutus kuntien investointien rahoitukseen, koska kuntien varainhankinnan kustannukset nousevat.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Kunnille asetettu verokatto aiheuttaa kunnille vakavia taloudellisia ongelmia ja asettaa sitä kautta veronmaksajat eriarvoiseen asemaan vuoden 2021 jälkeen. Voimaanpanolain 41 § tulee poistaa

lakiesityksestä. Koska uudistuksen reunaehdoksi on asetettu, ettei kenenkään tuloveroprosentti uudistuksen vuoksi saa nousta, kaikkien kuntien tuloveroprosenttia ehdotetaan alennettavaksi tasa- suuruisesti 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019. Tämä tuloveroprosentin alennus on mitoitettu kunnilta maakunnille siirtyvien tehtävien valtakunnallisten kustannusten perusteella. Kunnat eivät ehdotuksen mukaan saisi vuonna 2019 päättää tuloveroprosentin nostamisesta, vaikka tarve tähän perustuisi muihin syihin kuin maakuntauudistukseen. Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan on perustuslain mukaisen kunnallisen itsehallinnon keskeisimpiä ominaisuuksia, eikä esitys on hyväksyttävä. Kuntien verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös riskiä, että kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee. Kuntasektorin erinomainen luottoluokitus perustuu pitkälti juuri verotusoikeuteen, mikä ilmenee myös luottoluokittajien arvioista. Esitys on erityisen ongelmallinen kasvukuntien näkökulmasta, koska kuntien tulot laskevat suhteessa kunnan vastuulla oleviin velkoihin (suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa merkittävästi). Tämä supistaa kunnan taloudellista liikkumavara kunnille jäävien tehtävien ja velkojen hoitamiseen.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Yhtiöittäminen itsessään on toteutettavissa tuossa ajassa. Huomioiden henkilöstön liikkeenluovutusperiaate 2020 loppuun sekä esitetyt laskennalliset säästötavoitteet 2021 loppuun mennessä että 2023-2029.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

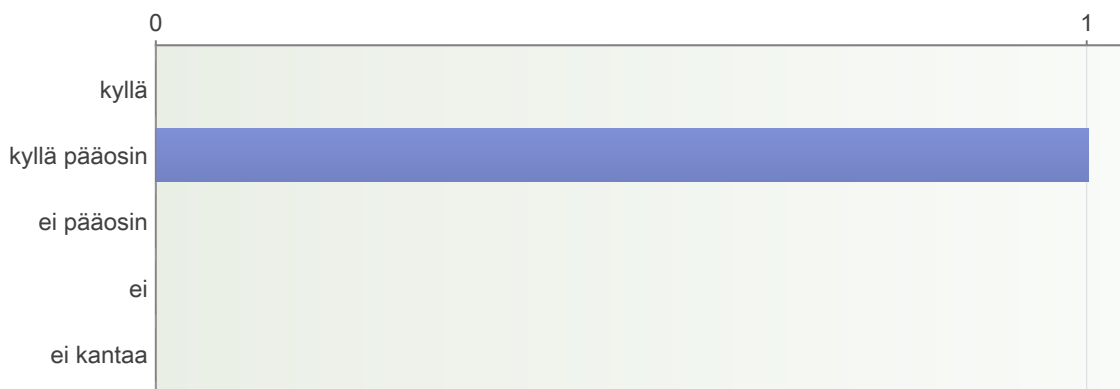

Avoimet vastaukset: kyllä

- Valtionrahoitus on hyväksyttävä ja perusteltu ratkaisu.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

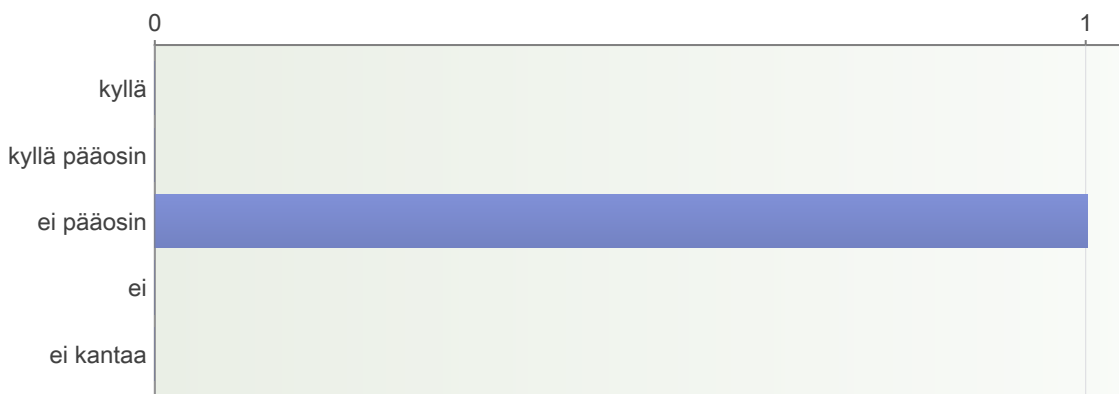
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Pohjois-Pohjanmaan taloudelliset edellytykset sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen palveluiden järjestämiseen ovat riittävät. Muiden tehtävien hoitamiseen liittyvän rahoituksen tulee olla riittävää. Maakuntien

rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja veloitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntala-kiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisveloitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5 – 1,0 prosenttia).

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

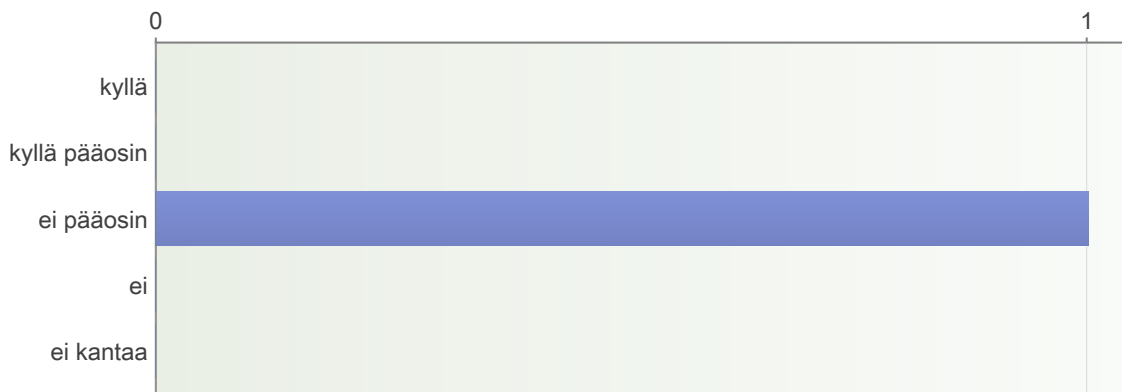

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Rahoituslaissa esitetyt tarvetekijät ja painokertoimet ovat muutoin perusteltuja, mutta yliopistosairaalan erityisvastuusta aiheutuvat kustannukset tulee huomioida rahoituskertoimissa. Kriteerit sopivat yleiskatteellisten maakuntien rahoituksen jakamiseen niiden tehtävien osalta, jotka nyt lausuttavaan lakiesitykseen sisältyvät. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että päätökset siitä, miten valinnanvapaus ja monikanavarahoituksen purkamisen toteutetaan vaikuttavat merkittävästi lopullisen rahoitusmallin rakenteeseen. Esimerkiksi sairausvakuutuskorvaukset (n. 1,9 mrd. euroa) eivät välttämättä jakaudu maakuntien välillä nyt esitettyjen kriteerien mukaisesti.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

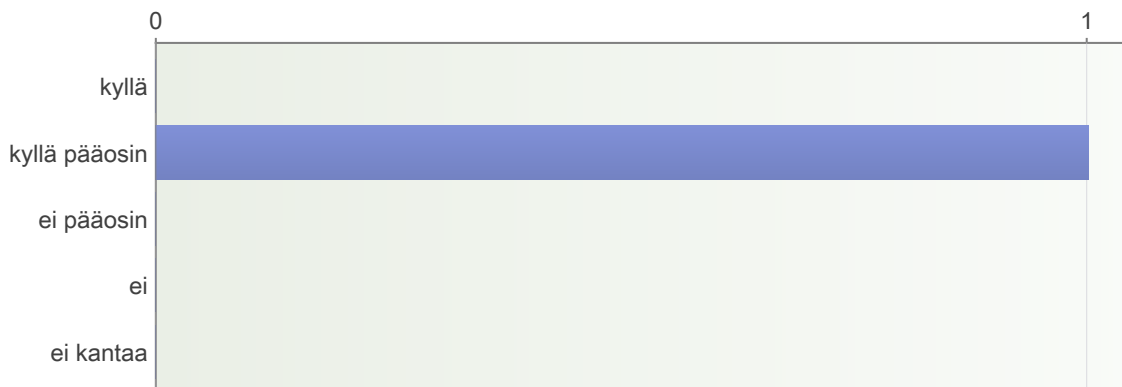
- (Asiaa tulisi arvioida 2019-2021 kokemusten perusteella ja päättää vasta tuolloin tarveperusteinen rahoitukseen siirtyminen. Varsinkin, kun on yhtiöittäminen tekemättä, mahdollinen maakuntaveron selvitys, kts.edelliset vastaukset.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

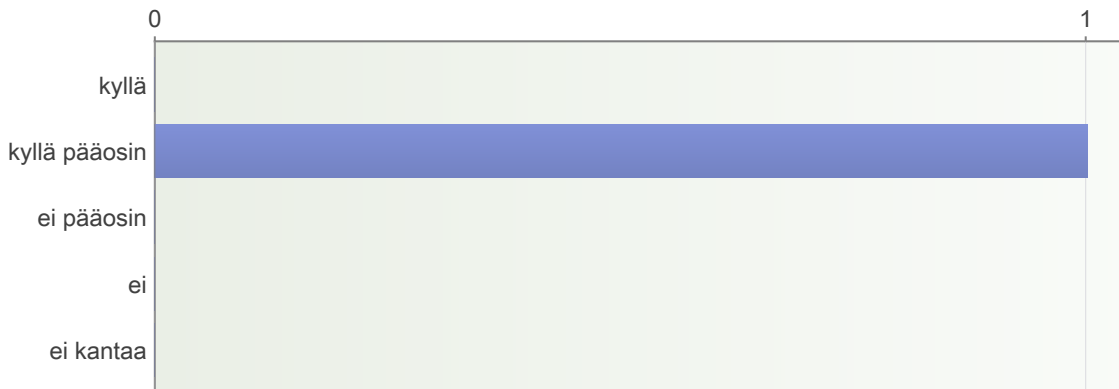
- Muhoksen kunta katsoo, että maakuntajaon muuttamisen edellytykset ja prosessi vastaavat pääosin kuntarakennelain mukaista menettelyä muutettaessa kuntajakoa. Tämän voidaan katsoa olevan luonteva tapa myös maakuntajakoa muutettaessa

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

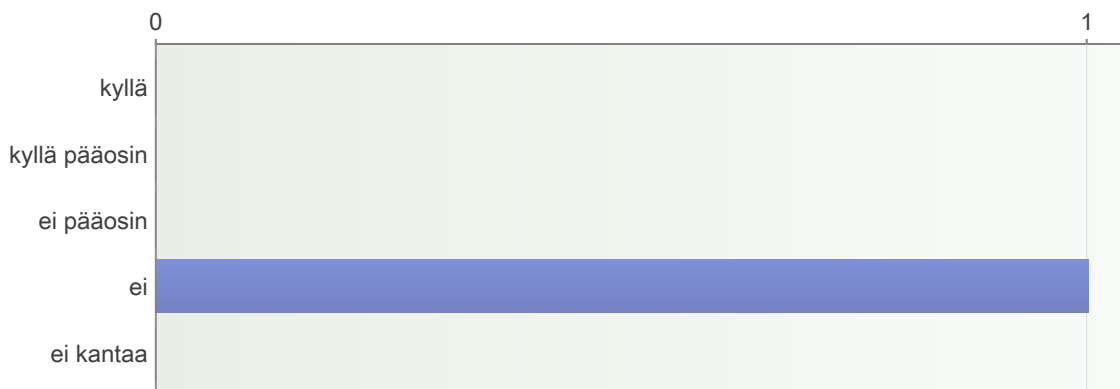

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Vesivoimalaitosten kiinteistövero tulee kuitenkin jättää kokonaisuudessaan pois verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasausjärjestelmästä. Vesivoimalaitosten kiinteistövero ei ole perusluonteeltaan kiinteistövero, vaan korvaus säännöstelyn pysyvästä haitasta voimalaitospaikkakunnille. Muhos on hoitanut tilastojen mukaan SOTE -palvelunsa tehokkaasti, mutta kuntalaiset voivat joutua laskelmien mukaan edelleen uudistuksen maksajiksi. Minimiehto uudistukselle on oltava siinä, että taloudellisesti tehokkaasti sosiaali- ja terveyspalvelunsa hoitaneiden kuntien kuntalaisille ei synny uudistuksen johdosta lisämaksettavaa. Lakiesityksessä tätä asiaa ei ole vielä kukaan korjattu kuvatuksi verrattuna edelliseen SOTE -uudistukseen. Kuntakohtaiset muutokset tulisi rajoittaa esitettyä 100 euroa pienemmiksi, esimerkiksi enintään 50 euroon/asukas. Esitetty +/-100 euroa/asukas on liian suuri, sillä se vastaa kunnissa keskimäärin 0,59 tuloveroprosentin tuottoa. On kohtuutonta, että kunnista riippumattomista syistä vaikutus tuloveroprosenttiin voisi olla näin suuri. Kuntien valtionosuusjärjestelmästä on tulossa erittäin vaikeasti hahmotettava. Uuden järjestelmän valmistelu tulee aloittaa heti. Kunnan taloutta tulisi tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten rahoitusrakenteiden muutosten kautta, jotta saadaan kattavampi kuva tulevaisuuden kunnan kestävästä taloudellisista edellytyksistä.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

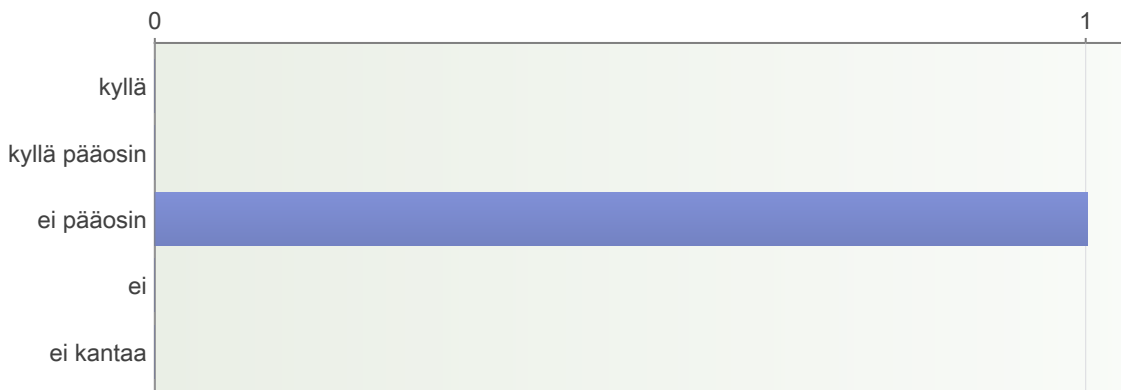
- Ottaen huomioon hyte-kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaismäärään niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Kuntien valtionosuuksissa ei enää näytettäisi huomioitavan yli 16 vuotiaiden osuutta. Kunnille jää edelleen lähes noin 350 tehtävää, jotka kohdistuvat myös yli 16 vuotiaisiin. Uusi valtionosuusjärjestelmäluonnos ei ole rahoitusperiaatteen mukainen. Valtion tulee huolehtia siitä, että kunnilla on riittävät voimavarat niille lailla annettujen tehtävien hoitamiseen. Nyt yli 16 vuotiaiden osuus valtionosuudesta on lähes 54 prosenttia, jatkossa 4 prosenttia. Tällaisena esitys olisi lainvastainen. Valtionosuusjärjestelmää tulee siten muuttaa niin, että kunnat saavat edelleen valtionosuuden myös 16 vuotta täyttäneistä. Jako-osuuden suuruus on määriteltävä kunnalle jäljelle jäävien tehtävien suhteessa. Tulevalla rahoitusmallilla ja valtionosuusjärjestelmän muutoksilla on ratkaiseva merkitys kuntien tuleviin toimintamahdollisuuksiin. Koska kunnat huolehtivat jatkossakin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohella merkittävästä määrästä perusoikeudellisia tehtäviä (mm. varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus), on niiden hoitamisen edellytykset turvattava kannustavan ja riittävän rahoitusratkaisun avulla. Myös perustuslain rahoitusperiaate edellyttää, että kunnille turvataan riittävät voimavarat niille jäävien tehtävien hoitamiseksi. Hyte-rahoitus (1%) on riittämätön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kansainvälisten vertailujen mukaan paikallis- tai aluehallinnolla on yleensä vähintäänkin osittainen omaan verotusoikeuteen perustuva verorahoitus. Täyden valtionrahoituksen mallit ovat harvinaisia, ja niitä on lähinnä maissa, joissa kuntien ja alueiden tehtävät ovat vähäisiä. Taloustieteellisen tutkimuksen ja eri maiden kokemusten perusteella voidaan pitää suotavana, että alueiden menot katettaisiin ainakin osittain alueen omissa tuloilla. Verotusoikeus lisäisi päätöksenteon vastuunkantoa ja läpinäkyvyyttä. Esityksessä on lähdetty siitä rajauksesta, että rahoitus maakuntien toimintaan kerätään kokonaisuudessaan valtion verotuksen kautta. Lähtökohta on ongelmallinen maakuntien itsehallinnon sekä järjestelmän kannustimien kannalta. Kannustimilla on merkittävä rooli toiminnan tehostamisessa, jota uudistuksella tavoitellaan. Jos valtio ulosmittaa kunkin alueen aikaansaaman tehokkuushyödyn pois alueelta itseltään, alueella ei ole kannustimia tehostaa toimintaansa. Siltä osin, kun rahoitus päädytään keräämään valtion verotuksen kautta, valtionveron veroperusteisiin esitettyjä muutoksia voidaan pitää perusteltuina. Ehdotus verokaton asettamisesta kunnille on kuitenkin kestävä kunnallisen itsehallinnon ja tulevaisuuden kunnan rahoituksen kannalta. Kun kuntien tuloveroprosentteja uudistuksen yhteydessä leikataan 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019, tärkeää on siirtää kunnallisverotuksessa tehtäviä vähennyksiä valtionverotuksessa tehtäviksi. Näin kuntien tuloveroprosenttien tuotto (ns. efektiivinen veroaste) vastaisi paremmin todellista tuottoa.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien veroprosenttien lakisääteinen alentaminen ja siihen liittyvä rajoitus päättää veroprosenteistaan vuosina 2019–2021 on perustuslailla suojatun kuntien itsehallinnon vastainen. Kuntalain mukaan kunnan talousarvio on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kirkollisveron osalta esityksessä on päädytty siihen, että seurakunnat alentavat veroprosenttejaan omaloitteisesti. Linjaus on oikea ja samaa menettelyä tulee soveltaa myös kuntiin.

Ehdotus kiinteistöveron säilyttämisestä puhtaasti kunnallisena verona on hyvä. Kuten luonnoksessa linjataan, kiinteistövero on tehokas ja tuotoltaan vakaa tapa rahoittaa paikallisia julkisia palveluita. Positiivisena voidaan pitää myös sitä, että kuntien oikeus yhteisöveron tuottoon säilyy. Kuntien saamat yhteisöverotulot toimivat kannustimena kunnan elinkeinopolitiikan kehittämisessä.

Esityksessä on ehdotettu muutosta myös kunnallisveroprosenttien sääntelyyn myös uudistuksen jälkeisen ajan osalta niin, että vuodesta 2022 lukien kunnat ilmoittaisivat tuloveroprosenttinsa prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella. Tältä osin ehdotus on kannatettava. Kunnallisveroprosentit tulevat laskemaan uudistuksen seurauksena ja kunnallisverotuksen efektiivisyys paranee vähennyksien siirtyessä nykyistä enemmän tehtäväksi valtion verotuksessa. Tuloveroprosentin ilmoittaminen jatkossa prosentin kymmenyksen tarkkuudella neljännesprosenttiyksikön sijaan on perusteltu muutos.

Uudistuksen seurauksena ei saa syntyä tilanteita joissa varainsiirtoverotus aiheuttaa lisäkustannuksia kiinteistöomaisuuden muutoin tarpeellisissa uudelleen järjestelyissä. Voimaanpanolakiin tulee sisällyttää kuntien kiinteistöomaisuuden osalta vastaavat varainsiirtoverovapautta koskevat säännökset, joilla varmistetaan, ettei kunnille tai niiden yhtiöille synny varainsiirtoveroseuraamuksia siirrettäessä maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattavia kiinteistöjä velkoineen kunnallisiin tai muihin yhtiöihin. Muussa tapauksessa syntyvät varainsiirtoverokustannukset olisi huomioitava määriteltäessä kiinteistöjen vuokria.

Arvonlisäverotuksen yleisten säädösten johdosta ainakin osa kuntien saamista arvonlisäveron palautuksista joudutaan uudistuksen seurauksena palauttamaan Verohallinnolle omaisuutta siirrettäessä esimerkiksi kuntien yhtiöihin. Kunnille näin mahdollisesti syntyvät arvonlisäverokustannukset on huomioitava kuntataloudelle kustannusneutraalisti.

Koska sosiaali- ja terveystalvet eivät ole arvonlisäverovelvollista myyntiä, jää yksityisille palveluntuottajille palvelun tuottamiseen sisältyvä arvonlisävero loppukustannukseksi. Valinnanvapauden toteutuessa suunnitellulla tavalla, on maakuntien yhtiöiden ja yksityisesti omistettujen yhtiöiden toimittava tässä suhteessa samanlaisilla toiminnan edellytyksillä.

Lakiesityksestä puuttuu asiaa koskeva ratkaisu. Asialla on merkittävä taloudellinen vaikutus: joko maakunnan yhtiöiden tuotantohinnat nousevat merkittävästi tai valtion kassaan jäämä arvonlisävero vähenee yksityisen sektorin maksamalla arvonlisäveron määrällä.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Henkilöstön asemaa ja työnantajaedunvalvontaa koskeva säätely on tarkoituksenmukaista.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Esitys on eläkkeiden rahoittamisen osalta perusteltu.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Nykyisestä eläkemenoperusteisesta eläkemaksusta on tarkoitus luopua, ja korvata se vero- rahoituksen suhteella määräytyvällä tasausmaksulla. Uudistuksesta hyötyvät muuttotappiokunnat ja sitä perustellaan oikeudenmukaisuudella. Yhtä lailla oikeudenmukaista on aiheuttamisperiaate. Niiden kuntien, joiden palveluksessa eläkevastuut ovat syntyneet, tulee vastuut kattaa. Eläkemenoperusteisen eläkevastuun kattaminen tulisi olla mahdollista myös vakuuttamalla.

Koska tiettyjen toimintojen on tarkoitus kokonaisuudessaan siirtyä uudelle toimijalle, maa- kunnalle, tulee kaikkien eläkevastuiden siirtyä siirtyvien henkilöstöryhmien osalta maakun- nalle siitä riippumatta, onko elävastuu palkkamenoperusteinen tai jo aiemmin syntynyt elä- kemenoperusteinen. Tässä suhteessa lakiesityksen yleisperustelut ovat hämmentäviä: yleisperusteluissa todetaan, että pääosassa kuntia tasausmaksu olisi nykyistä eläkemenoperusteista maksua pienempi. Kuntien ja kuntayhtymien siirtyvän henkilöstön työvoimakustannuksista 53 prosenttia siirtyy maakunnalle. Kuinka yli päätään olisi mahdollista, että minkään kunnan uusi tasausmaksu voisi olla nykyistä eläkemenoperustaista eläkemaksua korkeampi?

Lakiehdotus ei sisällä riittävää arviointia markkinaperustaisen toiminnan volyyminen kasva- misen vaikutuksista maakunnan, sen omistamien yhtiöiden ja KEVA:n mahdollisuuksiin sel- vitä eläkevastuista tulevaisuudessa.

Varhemaksuja koskeva säätelyä tulee tässä yhteydessä muuttaa. Kuntatyönantajien vastuu työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvästä palkansaajasta tulisi olla vain kaksi vuotta liikkeen luo- vutuksesta eli lähtökohtaisesti 31.12.2020 saakka. Tämän jälkeen varhemaksusta vastaa se työnantaja maakuntakonsernissa, jonka palveluksessa palkansaaja on.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kunnan budjetista poistuu yli puolet ja työntekijöistä siirtyy noin 350 maakunnan palvelukseen. Kuntien edunvalvonnan organisoitumisen tulevaisuus on tällä hetkellä epäselvä. Kuntien rooli ja asema muuttuvat uudistuksen myötä merkittävästi. Uudistus kaventaa niin kunnallista itsehallintoa kuin paikallista demokratiaa. Uudistusta ei ole edelleenkään arvioitu koko julkisen hallintorakenteen näkökulmasta ja tulevaisuudesta. Uudistukseen liittyy mitä ilmeisemmin motiivi, mitä ei ääneen lausuta: suuri kuntauudistus. Lainsäädäntöä ei voida valmistella eikä toteuttaa piiloagendalla.

Kuntien mahdollisuus suoriutua jäljelle jäävistä tehtävistä on kyseenalainen. Kuntien tulorahoituksesta lähtee noin 55 prosenttia pois, mutta tasevastuut jäävät käytännössä entiselleen. Kasvukunnat ja isot kaupunkiseudut ovat toimineet talouselämän kannalta merkittävänä investoreina infrastruktuuriin. Mikäli näiltä kasvukunnilta katoaa kyky investoida, on sillä negatiivinen vaikutus koko talouselämäämme.

Koko lainsäädäntöpaketti on valmisteltu vastaanottajien eli maakuntien kannalta. Luovuttajista vain kunnat jäävät edelleen olemaan, ja niille jää merkittävät tehtäväkokonaisuudet hoidettaviksi. Kuntien asemaa ja toimintaedellytyksiä ei ole ylipäättäen riittävästi arvioitu.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

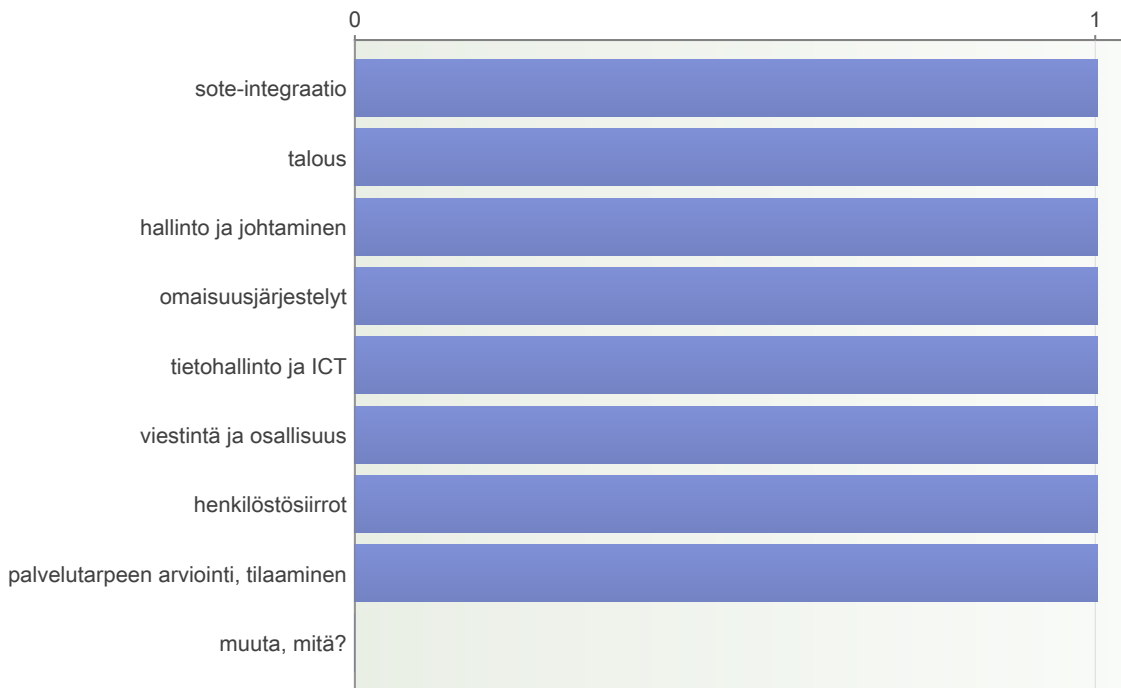
Vastaajien määrä: 1

- Pohjois-Pohjanmaa kykenee suoriutumaan sille osoitetuista tehtävistä. Monikanavarahoituksen purkamiseen ja valinnanvapauslainsäädäntöön liittyvien ratkaisujen puuttuminen vaikeuttaa olennaisesti asian arviointia.

Tiukka ja byrokraattinen valtionohjaus, puuttuva verotusoikeus, rajoitut mahdollisuudet ottaa lainaa ja uudistuksen toimeenpanoon liittyvät kustannukset, joihin ei ole osoitettu eri rahoitusta hankaloittavat joka tapauksessa merkittävästi edellytyksiä selvittää lakisääteisten tehtävien hoitamisesta.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunta- ja sote-uudistus on tarpeellinen. Uudistusesitys on oikeansuuntainen sisältäen kuitenkin useita keskeneräisiä osa-alueita mm. valinnanvapaus, tukipalvelut jne. Uudistuksen tulisi perustua itsehallinnollisiin maakuntiin ja erillisratkaisut (esim. pääkaupunkiseudun erillisratkaisu) tulee hylätä.

Esitysluonnoksessa on maininta yhteistyöstä kuntien kanssa, mutta ei ole huomioitu oppilashuollon kokonaisuutta, jonka tulisi myös integroitua sosiaali- ja terveystieteiden kanssa. Koulukuraattorien ja koulupsykologien sijoittuminen sosiaali- ja terveydenhuoltoon hallinnolliseen kokonaisuuteen on perusteltua sekä lainsäädännön että käytännön toiminnan kannalta.

Koulukuraattorien ja koulupsykologien toiminta perustuu perusopetuslain, lukiolain, oppilas- ja opiskelijahuoltolain sekä lastensuojelulain mukaiseen toimintaan. Lisäksi psykologit ovat terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (599/1994) 2 § ja 5 § mukaan terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetus- toimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Lakiesityksen vaikutusten arvioinnit ovat puutteellisia, vähäisiä ja vähätteleviä. Esimerkiksi monituottajarakenteen ja valinnanvapauden vaikutuksia eri toimijoiden markkinaosuuksiin ei ole arvioitu (riittävästi). Julkisuudessa olleet korkeimmat arviot julkisesti omistetun toiminnan markkinaosuuden menetyksestä ovat olleet 40 - 60 prosenttia. Jos siirtymä olisi "vain" 25 prosenttia, olisi tälläkin merkittäviä vaikutuksia mm. julkisiin eläkevastuisiin.

Valinnanvapauden ja monituottajarakenteen toteutuessa ei ole mitään perustetta rajata nk. peruserikoissairaanhoidon pois valinnanvapauden piiristä. Yksityinen sektori on jo nyt kyennyt kustannustehokkaaseen toimintamalliin esimerkiksi juuri terveystieteiden palveluissa ja se nimellisesti perustuu peruspalvelujen ja peruserikoissairaanhoidon saumattomuuteen.

Hallituksen esitys on kokonaisuudessaan hyvin keskeneräinen. Ainakin seuraavien sää- döstien valmistelun todetaan olevan kesken:

valinnanvapautta koskeva säännöstö

monikanavarahoituksen yksinkertaistaminen

maakunnan muista tehtävistä säädetään myöhemmin

palvelulaitosta koskeva valmistelu on kesken

palvelukeskuksia koskeva valmistelu on kesken

maakuntien rahoituslaki on kesken

kuntien valtionosuusjärjestelmää koskeva laki on vielä kesken

ALV verotusta koskevat säännöksen valmistellaan erikseen

kunnista tyhjilleen jäävien tilojen tosiasiallinen yhteisvastuullisuus on täysin auki.

Edellä kuvatun keskeneräisyyden, lakiesitykseen sisältyvien parustuslainvastaisuuksien ja muiden sisältökysymysten muuttamiseksi uudistuksen toteuttamiseen tarvitaan sel- keä aikalisä.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Voimaanpanolain 41 § kuntien verokatosta tulee poistaa lakiesityksestä.
Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta § 24:stä tulee poistaa vesivoimalaitosten kiinteistöveron huomioiminen verotulotasasta laskettaessa (kts. vastaus 33)